

**Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка Факультет іноземної та
слов'янської філології**

Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Дека́н факультету іноземної та
слов'янської філології

Лариса КЛОЧКО

«29» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 19 ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА

галузь знань **А Освіта**

спеціальність **014 Середня освіта (Українська мова і література)**

освітньо-професійна програма **Середня освіта (Українська мова і
література. Зарубіжна література)**

Мова навчання

українська

Погоджено науково-методичною
комісією

факультету іноземної та слов'янської
філології

«29» серпня 2025 року

Голова *Громова* Наталія ГРОМОВА

Розробник: **Кумеда Олена Павлівна**, кандидат філологічних наук, доцент
кафедри української мови і літератури

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри української мови і
літератури Протокол № 1 від «29» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри
к.філ.н., доцент

Вікторія ГЕРМАН

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	денна форма навчання
Кількість кредитів – 7	бакалавр	нормативна	
		Рік підготовки:	
2-й		2-й	
Семестр			
III		IV	
Лекції			
16		14	
Практичні, семінарські			
18		16	
Лабораторні			
Самостійна робота			
56		88	
Консультації:			
	2		
Загальна кількість годин - 210	Вид контролю:		
	Екзамен 1 год.		

Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета курсу – створити в студентів цілісне уявлення про визначальні явища літератури європейських країн Середньовіччя – XVIII століття, окреслити провідні проблеми літературного процесу в контексті соціо-духовних умов періоду, з'ясувати логіку співіснування та взаємодії протидіючих естетичних явищ у процесі поглибленого аналізу філософських підвалин творчості митців і розгляду поетики їхніх творів. **Завдання** курсу: Серед **завдань**, що їх має вирішувати репрезентований курс Курс виокремлюємо наступні:

- збагатити читацький досвід студента за рахунок творів європейських літератур періоду; - завдяки історичній послідовності викладання матеріалу розглянути мистецький процес як цілісну систему;
- окреслити систему закономірностей, що характеризували зміни провідних етапів складної еволюції мистецького світосприйняття епох;
- виходячи з положень принципу історизму, характер взаємодії неповторних особистостей письменників і сучасної їм епохи.

Методи навчання

Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, проблемно-пошуковий, дослідницький, частково-пошуковий, інтерактивні (вебінари, тренінги, презентації, дистанційні освітні технології), практичні методи навчання (вправи, лабораторні, практичні, графічні та дослідні роботи).

1. Передумови для вивчення дисципліни

Вступом до вивчення дисципліни є курси *історії України, давньої української літератури, античної літератури, фольклору, англійської мови*, які студенти опановують до початку вивчення *зарубіжної літератури*.

Зіставлення творів *вітчизняної (української) літератури*, зокрема й *давньої*, із зарубіжними дає можливість побачити спільне та відмінне в національних літературах, простежити вплив одних на інші. Вивчення *фольклору* уможлиблює встановлення спільності родів (епос, лірика, драма) та схожості жанрів, використання виражально-зображальних засобів.

Вивчення зарубіжної літератури сприяє кращому опануванню іноземних мов, знання ж *англійської мови* мови, в свою чергу, відкриває доступ до оригінальних текстів.

Безперечний зв'язок *зарубіжної літератури* з *історією*. Вивчення літератури нерозривно пов'язане з історичним контекстом. Історичні події, соціальні рухи та політичні зміни знаходять своє відображення в літературних творах, допомагаючи зрозуміти світогляд героїв та автора.

2. Результати навчання за дисципліною

Програмні компетентності		
Інтегральна компетентність	ІК	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

<p>Загальні компетентності (ЗК)</p>	<p>ЗК 1 ЗК 2 ЗК 4 ЗК 5 ЗК 6 ЗК 7 ЗК 8</p>	<p>ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини, формування готовності обстоювати права й свободи українського народу, готовності бути залученими до діяльності у сфері безпеки та оборони України.</p> <p>ЗК 2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 4. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення суспільної мети.</p> <p>ЗК 5. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу нетерпимості до корупції, принципів академічної доброчесності у взаємодії учасників освітнього процесу та організації всіх видів навчальної діяльності.</p> <p>ЗК 6. Здатність використовувати державну мову у професійній діяльності, чітко й аргументовано висловлювати свої думки, міркування, почуття; використовувати іноземну мову для одержання й оцінювання інформації в галузі професійної діяльності.</p> <p>ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, продуктивного спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня, до толерантного сприймання різноманітних думок, ідей.</p> <p>ЗК 8. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.</p>
<p>Професійні (фахові) компетентності спеціальності (ПК)</p>	<p>ПК 1 ПК 2 ПК 3 ПК 5 ПК 9 ПК 13</p>	<p>ПК 1. Мовно-комунікативна компетентність як здатність: забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою; формувати і розвивати мовно комунікативні уміння та навички учнів, використовувати знання іноземної мови в освітній і професійній діяльності в умовах реалізації концепції Нова українська школа.</p> <p>ПК 2. Предметно-методична компетентність як здатність: використовувати систему у теоретичних знань та практичних умінь з української мови, української літератури, зарубіжної літератури та методики їх навчання в ході вирішення професійних завдань; моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання, визначених державними стандартами освіти; формувати й розвивати в здобувачів освіти ключові компетентності та наскрізні вміння, визначені державними стандартами освіти; здійснювати інтегроване навчання здобувачів освіти; добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку; розвивати критичне мислення; формувати ціннісні ставлення в здобувачів освіти в умовах реалізації концепції Нова українська школа.</p>

		<p>ПК 3. Інформаційно-цифрова компетентність як здатність: орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі в умовах реалізації концепції Нова українська школа.</p> <p>ПК 5. Емоційно-етична компетентність як здатність: усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу; усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.</p> <p>ПК 9. Проектувальна компетентність як здатність проектувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів.</p> <p>ПК 13. Здатність до навчання впродовж життя як здатність: здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя; взаємодіяти з колегами на засадах партнерства та підтримки, дотримуючись принципів професійної етики..</p>
Програмні результати навчання		
Знання	<p>ПРЗ 1 ПРЗ 2 ПРЗ 3 ПРЗ 8</p>	<p>ПРЗ 1. Знати психолого-педагогічні засади теорії навчання, концептуальні основи шкільної освіти в галузях українського та зарубіжного мовознавства, літературознавства, цілі і завдання навчання української мови, української літератури, зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти (на рівні основної школи); наукові основи шкільних курсів української мови, української літератури, англійської мови.</p> <p>ПРЗ 2. Знати мовні норми, стилі української літературної мови, соціокультурну ситуацію розвитку української мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності.</p> <p>ПРЗ 3. Знати провідні тенденції розвитку літературного процесу, специфіку його перебігу в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; твори української та зарубіжної класики й сучасності у взаємозв'язках з українською та світовою культурою.</p> <p>ПРЗ 8. Знати інформаційно-цифрові технології для супроводу освітнього процесу, цифрові середовища та цифрові ресурси, доцільні прийоми їх використання під час навчання української мови, української літератури, зарубіжної літератури, правила безпеки у цифровому середовищі.</p>
Уміння	<p>ПРУ 2 ПРУ 3 ПРУ 11 ПРУ 12</p>	<p>ПРУ 2. Уміти демонструвати та застосовувати знання з української мови, української літератури, зарубіжної літератури (на рівні основної школи) для формулювання та вирішення завдань різних рівнів складності в умовах впровадження концепції Нова українська школа.</p>

		<p>ПРУ 3. Уміти пояснювати особливості розвитку української мови та літератури, зарубіжної літератури, специфіку розвитку літературного процесу в Україні в культурному контексті; зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; аналізувати твори української та зарубіжної класики й сучасності у взаємозв'язках з українською та світовою культурою; порівнювати мовні й літературні факти, явища, узагальнювати, визначати їхні подібності й відмінності, фахово оперувати українознавчими поняттями.</p> <p>ПРУ 11. Уміти ефективно планувати, організовувати різні види позакласної роботи з української мови та літератури, зарубіжної літератури; застосовувати різноманітні підходи підготовки учнів до участі в конкурсах з предмету (на рівні основної школи).</p> <p>ПРУ 12. Уміти відшукувати інформацію у різноманітних джерелах, аналізувати, критично оцінювати, систематизувати, узагальнювати; готувати доповіді, презентації, брати участь у дискусії.</p>
Комунікація	<p>ПРК 2 ПРК 3</p>	<p>ПРК 2. Здатність ефективно комунікувати, використовуючи вербальні та невербальні прийоми впливу на учнів, для досягнення навчальних цілей, організовувати ефективну комунікацію, взаємодію та рефлексію учнів у процесі навчання української мови, української літератури, зарубіжної літератури.</p> <p>ПРК 3. Здатність до продуктивного міжособистісного спілкування, ефективної взаємодії в команді у професійному колективі та з представниками інших професійних груп та батьками; здатність займати лідерську позицію в ході співпраці у команді, вести діалог, брати участь у дискусіях щодо вирішення професійних проблем, базуючись на принципах етики вчителя.</p>
Автономія і відповідальність	ПРА 3	<p>ПРА 3. Здатність продовжувати навчання протягом життя зі значним ступенем автономії, планувати процес самонавчання та самовдосконалення в контексті неперервної фахової підготовки, використовуючи способи збереження як фізичного так і психічного здоров'я, запобігаючи професійному вигоранню.</p>

3. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90-100	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах

82-89	Студент володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію.
74-81	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і побунтувати його положення.
64-73	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами.
60-63	Студент знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але висновки не логічні, не послідовні
35-59	Студент намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом.
1-34	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.

Методи оцінювання

Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за системою ЄКТС та національною шкалою оцінювання. Накопичувальна бально-рейтингова система передбачає оцінювання компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою, за всі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності: активна робота на лекціях, виступ (виступ на практичних заняттях, наукових семінарах, конференціях, виховних заходах тощо), дискусія, тестування, контрольна і самостійна робота, поточний і підсумковий контроль.

Розподіл балів

Поточний контроль								Разом	Загальна сума
РОЗДІЛ 1		Розділ 2		Розділ 3		Розділ 4			
T.1	T 1.2	T 2.1	T.3.1	T3.2	T 4.1	T4.2	T4.3	50	
Поточний контроль									100
7	7	7	7	7	7	4	4		
Контроль самостійної роботи ККР ІНДЗ								25	
								25	
2	2	2	2	2	2	6	7		
								Іспит	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- контрольна робота;
- тестування;
- реферат;
- індивідуальна навчально-дослідна робота;
- поточний контроль.

6. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Література середньовіччя

Тема 1. Ранньосередньовічна література. Середньовіччя як новий етап європейської історії. Розмежування процесу історичного розвитку феодалізму на етапи. Причини, роль і особливості процесу міграції, що отримав назву — великого переселення народів. Феномен Каролінзького Відродження. Світська література латинською. Клерикальна література. Відтворення офіційних церковних поглядів, ідей — ересів. Жанри: поеми, що розробляли біблійські сюжети, життя святих, легенди, видіння. Література народними мовами. Типологічні характеристики епосу народів Західної Європи. **Тема 1.2.**

Література класичного середньовіччя

Соціально-культурний контекст епохи. Спільні ознаки героїчних поем зрілого середньовіччя. — Пісня про Роланда, «Пісня про нібелунгів», «Пісня про мого Сіда». Лицарська лірика. Поезія провансальських трубадурів. Мінезанг. Лицарський роман північної Франції. Становлення та розвиток «низової» західноєвропейської літератури XII–XVI ст. Фабліо (шванки). «Тваринний епос». Міська лірика. Містерії та міраклі.

Поезія вагантів. Франсуа Війон.

Розділ 2. Література епохи Відродження

Тема 2.1. Національні інваріанти літератур епохи Ренесансу

Антропоцентризм культури Відродження. Гуманізм. Людифікація середньовічної християнської традиції. Особливе ставлення до античності. Періодизація літературного Ренесансу. Данте Аліг'єрі. Поетична творчість Франческо Петрарки. «Книга пісень». Джованні Боккаччо «Декамерон». Франсуа Рабле. Роман «Гагрантюа і Пантагрюель».

«Плеяда». Створення національної поезії рідною мовою. Теоретичний маніфест - трактат Жоашена дю Белле «Захист і уславлення французької мови». Етапи розвитку англійського Ренесансу. Творчість У.Шекспіра. «Шекспірівське питання». Періодизація творчості. Світове значення творчості У.Шекспіра. Сценічне життя п'єс. Сучасна рецепція шекспірівських образів.

Розділ 3. Європейська література XVII ст.

Тема 3.1. Стильові доміанти європейського бароко. Національні інваріанти барокової літератури. Історичні передумови виникнення стилю бароко. Особливості барокового світосприйняття, філософська основа напрямку. Реалізація барокової естетики в різних видах мистецтва. Основні ознаки барокової поетики, течії, представники. Розвиток літератури бароко в Англії. Творчість Джона Мільтона, Джона Донна. Представники іспанського бароко. Творчість Франсіско де Кеведо. — Культистська поезія Луї де Гонгора-і-Арготе. Антимілітаристська проза Г.-Я.Гріммельсгаузена, роман «Сімпліцій Сімпліцісімус». Драматургічна концепція Педро Кальдерона.

Тема 3.2. Стильові доміанти класицизму. Французька класицистична драматургія.

Історичні передумови виникнення класицизму як мистецтва героїчної громадянськості. Рационалізм як філософська основа класицизму. Етапи розвитку напрямку. Основні естетичні принципи та ознаки класицизму. Теоретичний трактат Н.Буало «Поетичне мистецтво». П'єр Корнель як творець французького національного театру. Драматургія Жана Расіна. Створення Мольєром моделі «високої комедії» як синтезу народних фарсів та італійської комедії дель-арте.

Розділ 4. Література Просвітництва: провідні тенденції, течії, напрямки. Тема 4.1.

Література Просвітництва: провідні тенденції, течії, напрямки.

Англійський просвітницький роман. Д. Дефо, Дж. Свіфт. Лірика Р. Бернса. Світоmodell нового часу в європейській культурі. Просвітництво як ідейно-історичний рух. Комплекс ідей просвітителів і його втілення в їхніх літературних творах. Головні напрями просвітницької літератури: просвітницький класицизм, його різновиди; просвітницький реалізм як форма соціального аналізу дійсності; сентименталізм як утвердження — культу

Тема 1.2. Література класичного середньовіччя. Соціально-культурний контекст епохи. Спільні ознаки героїчних поем зрілого середньовіччя. —Пісня про Роланда, «Пісня про нібелунгів», «Пісня про мого Сіда». Лицарська лірика. Поезія провансальських трубадурів. Мінезанг. Лицарський роман північної Франції. Становлення та розвиток «низової» західноєвропейської літератури XII-XVI ст. Фабліо (шванки). «Тваринний епос». Міська лірика. Містерії та міраклі. Поезія вагантів. Франсуа Війон.	26	4	4		18						
Разом за розділом 1	52	8	8		36						

Розділ 2. ЛІТЕРАТУРА ЕПОХИ ВІДРОДЖЕННЯ

Тема 2.1. Національні інваріанти літератур епохи Ренесансу Антропоцентризм культури Відродження. Гуманізм. Людифікація середньовічної християнської традиції. Особливе ставлення до античності. Періодизація літературного Ренесансу. Данте Аліг'єрі. Поетична творчість Франческо Петрарки. «Книга пісень». Джовані Боккаччо «Декамерон». Франсуа Рабле. Роман «Гагрантюа і Пантагрюель». «Плеяда». Створення національної поезії рідною мовою. Теоретичний маніфест - трактат Жоашена дю Белле «Захист і уславлення французької мови». Етапи розвитку англійського Ренесансу. Творчість У.Шекспіра. «Шекспірівське питання». Періодизація творчості. Світове значення творчості У.Шекспіра. Сценічне життя п'єс. Сучасна рецепція шекспірівських образів.	26	4	4		18						
Разом за розділом 2	26	4	4		18						

РОЗДІЛ 3. ЄВРОПЕЙСЬКА ЛІТЕРАТУРА XVII СТ.

Тема 3.1. Сильові доміанти європейського бароко. Національні інваріанти барокової літератури. Історичні передумови виникнення стилю бароко. Особливості барокового	26	4	4		18						
---	-----------	----------	----------	--	-----------	--	--	--	--	--	--

<p>світосприйняття, філософська основа напряму. Реалізація барокової естетики в різних видах мистецтва. Основні ознаки барокової поетики, течії, представники. Розвиток літератури бароко в Англії. Творчість Джона Мільтона, Джона Донна. Представники іспанського бароко. Творчість Франсіско де Кеведо. —Культистська поезія Луї де Гонгора-і-Арготе.</p> <p>Антимілітаристська проза Г.-Я.Гріммельсгаузена, роман «Сімпліцій Сімпліцісміус». Драматургічна концепція Педро Кальдерона.</p>										
<p>Тема 3.2. Сильові домінанти класицизму. Французька класицистична драматургія.</p> <p>Історичні передумови виникнення класицизму як мистецтва героїчної громадянськості. Рационалізм як філософська основа класицизму. Етапи розвитку напряму. Основні естетичні принципи та ознаки класицизму.</p> <p>Теоретичний трактат Н.Буало «Поетичне мистецтво». П'єр Корнель як творець французького національного театру.</p> <p>Драматургія Жана Расіна. Створення Мольєром моделі «високої комедії» як синтезу народних фарсів та італійської комедії дель-арте.</p>	26	4	4		18					
Разом за розділом 3	52	8	8		36					
РОЗДІЛ 4. ЛІТЕРАТУРА ПРОСВІТНИЦТВА: ПРОВІДНІ ТЕНДЕНЦІЇ, ТЕЧІЇ, НАПРЯМКИ										

<p>Тема 4.1. Література Просвітництва: провідні тенденції, течії, напрямки. Англійський просвітницький роман. Д. Дефо, Дж. Свіфт. Лірика Р. Бернса. Світоmodell нового часу в європейській культурі. Просвітництво як ідейно-історичний рух. Комплекс ідей просвітителів і його втілення в їхніх літературних творах. Головні напрями просвітницької літератури: просвітницький класицизм, його різновиди; просвітницький реалізм як форма соціального аналізу дійсності; сентименталізм як утвердження</p>	26	4	4		18						
<p>—культу серця! Специфіка англійського просвітительського театру та драматургії. Англійський просвітительський роман. Дж.Свіфт —Мандри до різних далеких країн світу Лемюеля Гулліверал. Д.Дефо «Життя і незвичайні та дивовижні пригоди Робінзона Крузо».</p>											
<p>Тема 4.2. Література Просвітництва Франції. Вольтер і Ж.-Ж. Руссо як репрезентанти просвітницької ідеології. Історичні умови, що склалися у Франції на початку XVIII століття. Своєрідність розвитку, філософське підґрунтя, періодизація французького Просвітництва. Література першого періоду: творчість Ален-Рене Лесажа. «Культгавий біс»; просвітницькі ідеї у працях Монтеск'є; філософські повісті Вольтера. Література другого періоду французького Просвітництва. Творчість Ж.-Ж.Руссо. Значення творчості та просвітницької діяльності Д.Дідро. Енциклопедія.</p>	24	2	4		18						

Тема 4.3. Німецька література епохи Просвітництва. Сентименталізм у творчості штюрмерів. Творчість Й. В. Гете, Ф. Шіллера. Соціокультурна парадигма Німеччини XVIII століття. Основні тенденції розвитку філософії Німеччини XVIII століття. Періодизація літератури німецького Просвітництва. Література —Бурі і натиску. Й.-Г. Гердер та ідея народності. Творчість Й.-В. Гете періоду —бурі і натиску. «Фауст» Й.-В. Гете як вершинний твір німецького Просвітництва.	28	4	6		18						
Разом за розділом 4	78	12	14	2	54						
Усього	210	30	34	2	144						

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Ранньосередньовічна література	4	
1.2	Література класичного середньовіччя	4	
2.1	Національні інваріанти літератур епохи Ренесансу	4	
3.1	Стильові домінанти європейського бароко. Національні інваріанти барокової літератури.	4	
3.2	Стильові домінанти класицизму. Французька класицистична драматургія.	4	
4.1	Література Просвітництва: провідні тенденції, течії, напрямки. Англійський просвітницький роман. Д. Дефо, Дж. Свіфт. Лірика Р. Бернса	4	
4.2	Література Просвітництва Франції. Вольтер і Ж.-Ж. Руссо як репрезентанти просвітницької ідеології.	2	
4.3	Німецька література епохи Просвітництва. Сентименталізм у творчості штюрмерів. Творчість Й. В. Гете, Ф. Шіллера.	4	
Разом		30	

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Ранньосередньовічна література	4	
1.2	Література класичного середньовіччя	4	

2.1	Національні інваріанти літератур епохи Ренесансу	4	
3.1	Стильові доміанти європейського бароко. Національні інваріанти барокової літератури.	4	
3.2	Стильові доміанти класицизму. Французька класицистична драматургія.	4	
4.1	Література Просвітництва: провідні тенденції, течії, напрямки. Англійський просвітницький роман. Д. Дефо, Дж. Свіфт. Лірика Р. Бернса	4	
4.2	Література Просвітництва Франції. Вольтер і Ж.-Ж. Руссо як репрезентанти просвітницької ідеології.	4	
4.3	Німецька література епохи Просвітництва. Сентименталізм у творчості штюрмерів. Творчість Й. В. Гете, Ф. Шіллера.	6	
Разом		34	

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Ранньосередньовічна література	18	
1.2	Література класичного середньовіччя	18	
2.1	Національні інваріанти літератур епохи Ренесансу	18	
3.1	Стильові доміанти європейського бароко. Національні інваріанти барокової літератури.	18	
3.2	Стильові доміанти класицизму. Французька класицистична драматургія.	18	
4.1	Література Просвітництва: провідні тенденції, течії, напрямки. Англійський просвітницький роман. Д. Дефо, Дж. Свіфт. Лірика Р. Бернса	18	
4.2	Література Просвітництва Франції. Вольтер і Ж.-Ж. Руссо як репрезентанти просвітницької ідеології.	18	
4.3	Німецька література епохи Просвітництва. Сентименталізм у творчості штюрмерів. Творчість Й. В. Гете, Ф. Шіллера.	18	
Разом		144	

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні

Методичне забезпечення

1. Вечірко Р. М., Семашко О. М., Олефіренко В. В. та ін. Українська та зарубіжна культура. Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни Київ : КНЕУ, 2003.
2. Давиденко Г. Й. Історія західноєвропейської літератури раннього і зрілого Середньовіччя : навчальний посібник. Суми, 2006. 261 с.

3. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження: навчальний посібник. Київ, 2007. 248 с.
4. Давиденко Г. Й., Величко М. О. Історія зарубіжної літератури XVII-XVIII століття : навчальний посібник. Київ, 2007. 292 с.
5. Закович М. М. , Зязюн І. А., Семашко О. М. , Безвершук Ж. О. Культурологія: українська та зарубіжна культура. Навчальний посібник. Київ. : Знання, 2006.
6. Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура : курс лекцій. Київ : ЦУЛ, 2003.
7. Мегела І. Література європейського Просвітництва : цикл лекцій. Київ, 2012. 320 с.
8. Мегела І. Література європейського Середньовіччя: курс лекцій. Київ, 2016. 416 с.
9. Прокаєв Ф.І., Кучинський Б. В., Булаховська Ю. Л., Долганов І. В. Зарубіжна література ранніх епох. Античність. Середні віки. Відродження. Навчальний посібник. Київ. : Вища школа, 1994.
10. Шалагінов Б. Б. Зарубіжна література від античності до початку XIX століття. Історико-естетичний нарис : навчальний посібник. Київ : КМ Академія, 2004.
11. Шкаруба Л. М., Шошура С. М. Історія зарубіжної літератури (від античності до Відродження) : навчально-методичний посібник. Миколаїв, 2009. 268 с.
12. Яременко Н. В., Коломієць Н. Є. Історія зарубіжної літератури: Середньовіччя – XVIII століття : навчальний посібник. Кривий Ріг, 2023. 335 с.

Рекомендована література Базова Підручники

1. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури: підручник / за наук. ред. О. Галича. 2-е вид. Київ, 2006. 488 с.

Допоміжна

1. Качуровський І. Генерика і архітектоніка. Кн. 1: Література європейського Середньовіччя. Київ. Києво-Могилянська академія, 2005.
2. Колесникова Л. В. Художній час як проблема онтології мистецтва : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філос. наук : спец. 09.00.08 – «Естетика» Київ, 2003.
3. Коломієць Н. Є., Яременко Н. В. Культурологічна компетенція в контексті фахової підготовки вчителя зарубіжної літератури. Наукові записки. Серія: Філологічні науки. Кропивницький : Видавництво «Код». № 2020. 187.С. 666-670.
4. Куртуазна література доби Середньовіччя і трансформація її ідей у епоху Відродження. Науковий вісник Миколаївського державного університету імені ВО Сухомлинського. Сер.: Філологічні науки. 2014. Вип. 4.13. С. 308.
5. Література західноєвропейського середньовіччя. За ред. Н. О. Висоцької. Вінниця : Нова книга, 2003.
6. Рубанова Г. Л. Історія зарубіжної літератури : Середні віки та Відродження : навчальний посібник. Львів : Вища школа, 1982.
7. Сидоренко О. В. Малі комічні форми в західноєвропейських літературах високого Середньовіччя і Ренесансу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.01.05 «Порівняльне літературознавство». Київ., 2006.
8. Скрипник А. В. Французький поетичний дискурс епохи Середньовіччя : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.05 «Романські мови». Київ, 2005.
9. Черній А. М. Релігієзнавство. Посібник Київ: Академвидав, 2003.
10. Jacques Le Goff Une histoire du corps au Moyen Âge (avec Nicolas Truong), Liana Lévi, 2003. С.342.

11. Gantz, Jeffrey (tr.). "The Birth of Cú Chulaind." Early Irish Myths and Sagas. 1981 (1983 repr.). P.130.
12. Celtic mythology. URL: <https://mythopedia.com/guides/celtic-mythology>

Інформаційні ресурси

1. Інтернет-ресурси: Делахойд М. Куртуазна любов. URL: <https://public.wsu.edu/~delahoyd/medieval>
2. Гете Йоганн Вольфганг. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/bio-zl/printout.php?id=20>
3. Ф. Шиллер. Повні тексти творів · Амалія Вечір Вільгельм Телль · Діва з чужини · До радості · Івікові журавлі · Іоаніти · Лаура за клавесином · Лицар Тогенбург · Надія. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/world/author.php?id=119>

ПЕРЕЛІК ХУДОЖНІХ ТЕКСТІВ

Ірландські саги.
Бій Кухуліна з Фердіадом.
Смерть Кухуліна.
Старша Едда.
Молодша Едда.
Беовулф. Пісня про Роланда.
Пісня про мого Сіда.
Пісня про Нібелунгів.
Поезія вагантів.
Поезія трубадурів, труверів, мінезингерів.
Роман про Трістана та Ізольду (в обробці Ж. Бедьє). Ф.
Війон. Поезії.
Дж. Чосер. Кентерберійські оповідання. Т.
Мор. Утопія.
Данте. Божественна комедія. Ф.
Петрарка. Сонети.
Дж. Боккаччо. Декамерон.
Ф. Рабле. Гаргантюа і Пантагрюель.
П. де Ронсар. Лірика.
А. д'Обіньє. Трагічні поеми.
М. де Монтень. Проби. Поезія
«Плеяди».
Сервантес. Дон Кіхот.
Шекспір. Річард III. Дванадцята ніч. Ромео і Джульєтта. Гамлет. Отелло. Король Лір.
Макбет. Буря. Сонети. Ф.
Малерб. Оди.
П. Корнель. Сід. Горацій.
Н. Буало. Мистецтво поетичне. Сатири.
Т. де Віо. Поезії.
Б. Джонсон. Вольпоне. Епісін, або Мовчазна жінка. Алхімік.
Дж. Мільтон. Поезії. Втрачений рай. Поети-метафізики. Лірика.
С. де Бержерак. Інший світ, або держави та імперії Місяця. Космічна історія держав та імперій Сонця.

П. Скаррон. Тифон, або Гігантомахія. Вергілій навиворіт.
 Ж. Расін. Андромаха. Федра. Британік.
 Мольєр. Смішні манірниці. Дон Жуан. Тартюф. Міщанин-шляхтич. Мізантроп. Скупий. Б. Паскаль. Думки.
 Р. Шерідан. Школа лихослів'я.
 Д. Дефо. Робінзон Крузо.
 Дж. Свіфт. Мандри Гуллівера.
 С. Річардсон. Памела, або Винагороджена доброчесність.
 Г. Філдінг. Пригоди Джозефа Ендрюса. Історія Тома Джонса, знайди.
 Т. Смоллетт. Пригоди Перігріна Пікля.
 Л. Стерн. Життя і думки Трістрама Шенді. Сентиментальна подорож Францією та Італією.
 Р. Бернс. Поезії.
 Вольтєр. Філософські повісті (Мікромегас. Кандид, або Оптимізм. Простодушний). Орлеанська діва. Філософські листи.
 Монтєск'є. Перські листи. Про дух законів.
 Д. Дідро. Жак-фаталіст і його пан. Племінник Рамо. Черниця.
 Ж.-Ж. Руссо. Юлія, або Нова Елоїза. Еміль, або Про виховання.
 Г. Лєссінг. Емілія Галотті. Гамбурзька драматургія. Міс Сара Сампсон. Мінна фон Барнгельм, або Солдатське щастя. Лаокоон, або Про межі живопису та поезії. Ф. Шиллер. Лірика. Розбійники. Підступність і любов.
 Дон Карлос. Листи про естетичне виховання людини. Вільгельм Телль. Й.-В. Гете. Лірика. Страждання молодого Вертера. Фауст.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Суспільно-політичні умови переходу від античності до Середньовіччя.
2. Загальна характеристика літератури раннього Середньовіччя.
3. Художня своєрідність уладського епосу. Саги про Кухуліна.
4. Давньоскандинавська література та її основні жанри. «Едда».
5. Скальдична традиція відсутності художньої вигадки та специфіка її втілення у поезії скальдів.
6. Англосаксонська поема «Беовульф»: образи, композиційні особливості.
7. Становлення літератури пізнього Середньовіччя.
8. Героїчний епос та його художні особливості у різні країнах (Франція, Іспанія, Німеччина).
9. Функціонування західноєвропейської ренесансної літератури та її значення.
10. Етапи розвитку культури Відродження та їх характеристика.
11. Література італійського Відродження у контексті формування світової літературної традиції.
12. Данте: життя, творчість, історичне значення.
13. «Божественна комедія» Данте як енциклопедія середньовічних устоїв.
14. Лірика Ф. Петрарки та її поетологічна своєрідність.
15. «Декамерон» Дж. Боккаччо, його художня та історична значення.
16. Література французького Відродження. Творчість Ф. Рабле.
17. Ідейно-художні особливості роману Ф. Рабле «Гаргантюа та Пантагрюель».

18. Прогресивна і патріотична налаштованість у творах поетів французької «Плеяди».
19. Передвісники англійського Ренесансу: Дж. Чосер («Кентерберійські оповідання») і Т. Мор («Утопія»).
20. Специфіка літератури англійського Відродження.
21. «Шекспірівське питання» і його вплив на шекспірознавство.
22. Творчий доробок Шекспіра і його значення для світової літератури.
23. Сонетна творчість Шекспіра: особливості поетичного світобачення.
24. Драматичні твори Шекспіра у контексті світового літературного процесу.
25. Загальна характеристика літератури іспанського Відродження.
26. Творчість Сервантеса як одного зі стовпів іспанського Ренесансу.
27. Значення та художня цінність роману Сервантеса «Дон Кіхот».
28. Провідні напрями літератури XVII ст.: класицизм і бароко.
29. Періодизація та характеристики англійської літератури XVII ст.
30. Дж. Мільтон та ідейно-художня свосрідність поеми «Втрачений рай».
31. Періоди творчості Дж. Мільтона та їх специфіка.
32. Дж. Дони і оригінальність англійської метафізичної поезії.
33. Французька література XVII ст. Основні риси бароко і класицизму.
34. Етапи розвитку французького класицизму в літературі.
35. П. Корнель провідний представник першого етапу французької класичної драматургії.
36. Особливості героя і конфлікту в трагедіях П. Корнеля «Сід», «Горацій».
37. Творчість Ж. Расіна — вершина другого етапу французької класичної трагедії.
38. «Андромаха» і свосрідність трагічного у творчості Ж. Расіна.
39. Проблема, конфлікт, герой у трагедії Ж. Расіна «Британік».
40. Особливості зображення внутрішнього світу людини у трагедії Ж. Расіна «Федра».
41. Мольєр: періодизація творчості, жанри драматургії, демократичні основи творів.
42. Ідейний дух Просвітництва та його вплив на літературний процес.
43. Основні напрями та жанрова система літератури XVIII ст. Загальна характеристика англійської літератури цього періоду.
44. Д. Дефо та роман «Робінзон Крузо»: особливості героя і жанру.
45. Дж. Свіфт і його місце в англійській літературі XVIII ст. Пародія і сатира у романі «Манди Гуллівера».

Частина 2

1. Зріле Просвітництво в Англії та його найяскравіші представники.
2. Роль С. Річардсона в історії соціально-психологічного роману.
3. Жанрові особливості у романі С. Річардсона «Памела, або Винагороджена доброчесність».
4. Становлення реалістичного напрямку в англійському просвітницькому романі Ф. Філдінга і Т. Смоллета.
5. Новаторство у романі Г. Філдінга «Історія Тома Джонса, знайди».
6. «Пригоди Джозефа Ендрюса» Г. Філдінга як пародія на роман С. Річардсона «Памела, або Винагороджена доброчесність». Конфлікт письменників.

7. Гротескно-сатиричне змалювання героїв у романі Т. Смоллетта

«Пригоди Перігріна Пікля».

8. Літературне новаторство Л. Стерна і його вплив на розвиток сентименталізму.

9. Особливості композиції і стилю романів Л. Стерна «Життя і думки Трістрама Шенді», «Сентиментальна подорож».

10. Творчість Р. Бернса: основні мотиви поезії, проблематика і жанри.

11. Вольтер і Монтеск'є ідейні лідери першого етапу французького

Просвітництва.

12. Історико-літературне значення суспільної діяльності і спадщини Вольтера.

13. Проблематика і жанрова свосвідність філософських повістей Вольтера.

14. Філософські і художні погляди Монтеск'є.

15. Трактат «Про дух законів» Монтеск'є як маніфестація соціально-філософської думки Просвітництва.

16. Другий етап французького Просвітництва: Д. Дідро і Ж.-Ж. Руссо.

17. Філософські, суспільно-політичні та естетичні погляди Д. Дідро.

18. «Енциклопедія» Д. Дідро як маніфест ідей французького Просвітництва.

19. Особливості проблематики, жанру і художнього методу в романах Д. Дідро («Жак-фаталіст і його пан», «Племінник Рамо», «Черниця»).

20. Філософські ідеї Ж.-Ж. Руссо у контексті епохи Просвітництва.

21. Особливості художнього методу Ж.-Ж. Руссо у річищі становлення просвітницьких ідеалів.

22. Романи Ж.-Ж. Руссо «Юлія, або Нова Елоїза», «Еміль, або Про виховання» як втілення ідей Просвітництва.

23. Етапи німецької літератури Просвітництва та їх характеристика.

24. Специфіка історичного розвитку Німеччини у XVIII ст. та його вплив на свосвідність німецького Просвітництва.

25. Світоглядні принципи та художня бачення дійсності Л е с с і н г а – видатного німецького просвітителя.

26. Відображення актуальних проблем німецької літератури у трактаті Г. Лессінга «Лаокоон, або Про межі живопису і поезії».

27. Просвітницькі ідеї морального вдосконалення театрального глядача у «Гамбурзькій драматургії» Г. Лессінга.

28. Мотиви «бюргерської трагедії» «Міс Сара Сампсон» f. Лессінга як втілення естетичних смаків автора.

29. Реалістичне зображення дійсності у комедії f. Лессінга «Мінна фон Барнгельм».

30. Особливості конфлікту і жанрова свосвідність драми Г. Лессінга «Емілія Галотті».

31. Періодизація творчості Ф. Шиллера. Характеристика періодів.

32. Жанри штюмерського періоду літературної діяльності Ф. Шиллера. 33. Ідейна спрямованість і художні особливості драми Ф. Шиллера «Розбійники».

34. Бунтарський характер і жанрове новаторство у ранній драматургії Ф. Шиллера («Підступність і кохання»).

35. Історична тематика пізньої драматургії Ф. Шиллера. Народно-героїчна драма «Вільгельм Телль».

36. Місце творчої спадщини Ф. Шиллера в історії німецької літератури.

37. Літературний рух «Буря і натиск» у культурній історії Німеччини.
38. Видатні представники «Бурі і натиску», роль митців у світовому літературному процесі.
39. Гете як національний поет Німеччини.
40. Періодизація творчості Гете. Характеристика періодів.
41. Світоглядні принципи та особливості творчого методу Гете.
42. Ідейно-художня свосвідність штюрмерського періоду творчості Гете: новаторство драми і лірики.
43. Роман Гете «Страждання молодого Вертера»: проблема сентименталізму.
44. Трансформації художнього бачення світу Гете у веймарському періоді.
45. Пізній період життя і творчості Гете: матеріалістичне трактування художнього образу.
46. «Фауст» Гете як філософська трагедія і книга життя. Сюжетні лінії.
47. Історія створення трагедій «Фауст» Гете.
48. Ідея, проблематика й поетика «Фауста» Гете.
49. Система образів «Фауста» Гете, специфіка персонажів.
50. Прототип головного героя «Фауста» Гете. Легенда про Фауста.
51. Образ Фауста у трагедії Гете та етапи його становлення й розвитку.
52. Значення образу Мефістофеля у художньо-філософському контексті трагедії «Фауст» Гете.
53. Концепція наукового пізнання у «Фаусті» Гете. Фауст і Вагнер.
54. Образ Гомункула і його значення у трагедії Гете «Фауст».
55. Образ Маргарити (Гретхен) у контексті духовної еволюції доктора Фауста.
56. Загальна характеристика літератури XIX ст. Проблема періодизації та основні літературні напрями.
57. Романтизм як один з останніх «великих стилів» світової літератури.
58. Представники романтичного напрямку в літературі.
59. Реалізм та його тлумачення. Письменники-реалісти.
60. «Ефект реальності» (Р. Барт) і його принципи.

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна Конспекти лекцій. Методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи. Контрольні завдання для проведення проміжного контролю.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	денна форма навчання
Кількість кредитів – 5	бакалавр	нормативна	
		Рік підготовки:	
3-й		3-й	
Семестр			
V		VI	
Лекції			
16		14	
Практичні, семінарські			
16		18	
Лабораторні			
Самостійна робота			
56		28	
Консультації:			
2			
Загальна кількість годин - 150		Вид контролю: Екзамен 1 год.	

Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета курсу – допомогти студентській молоді долучитися до культурної скарбниці людства, всесвітнього літературного процесу, збагатити їхній духовний світ знаннями історії зарубіжної літератури, залучити до загальнолюдських цінностей, виховати в них почуття власної гідності, потребу в читанні, інтересу до художнього слова, сформуванню естетичний смак, високу загальну і читацьку культуру.

Завдання курсу:

- Виявлення особливостей розвитку літератури критичного реалізму, романтизму та модернізму;
- розкриття специфіки естетичних систем критичного реалізму, романтизму і модернізму;
- характеристика художніх напрямів;
- аналіз етапів літературного розвитку і творчості найвидатніших письменників;
- вивчення закономірностей взаємодії загальних тенденцій, національного і особистого начала в літературному процесі;
- засвоєння теоретичних знань у межах вивчення питань формування літературних жанрів, еволюції художньої форми.

Методи навчання

Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, проблемно-пошуковий, дослідницький, частково-пошуковий, інтерактивні (вебінари, тренінги, презентації, дистанційні освітні технології), практичні методи навчання (вправи, лабораторні, практичні, графічні та дослідні роботи).

1. Передумови для вивчення дисципліни

Вступом до вивчення дисципліни є курси *історії України, давньої української літератури, античної літератури, фольклору, англійської мови*, які студенти опановують до початку вивчення *зарубіжної літератури*.

Зіставлення творів *вітчизняної (української) літератури*, зокрема й *давньої*, із зарубіжними дає можливість побачити спільне та відмінне в національних літературах, простежити вплив одних на інші. Вивчення *фольклору* уможливорює встановлення спільності родів (епос, лірика, драма) та схожості жанрів, використання виражально-зображальних засобів.

Вивчення зарубіжної літератури сприяє кращому опануванню іноземних мов, знання ж *англійської мови* мови, в свою чергу, відкриває доступ до оригінальних текстів.

Безперечний зв'язок *зарубіжної літератури з історією*. Вивчення літератури нерозривно пов'язане з історичним контекстом. Історичні події, соціальні рухи та політичні зміни знаходять своє відображення в літературних творах, допомагаючи зрозуміти світогляд героїв та автора.

2. Результати навчання за дисципліною

Програмні компетентності		
Інтегральна компетентність	ІК	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1 ЗК 2 ЗК 4 ЗК 5 ЗК 6 ЗК 7 ЗК 8	<p>ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини, формування готовності обстоювати права й свободи українського народу, готовності бути залученими до діяльності у сфері безпеки та оборони України.</p> <p>ЗК 2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 4. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення суспільної мети.</p> <p>ЗК 5. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу нетерпимості до корупції, принципів академічної доброчесності у взаємодії учасників освітнього процесу та організації всіх видів навчальної діяльності.</p> <p>ЗК 6. Здатність використовувати державну мову у професійній діяльності, чітко й аргументовано висловлювати свої думки, міркування, почуття; використовувати іноземну мову для одержання й оцінювання інформації в галузі професійної діяльності.</p> <p>ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, продуктивного спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня, до толерантного сприймання різноманітних думок, ідей.</p> <p>ЗК 8. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.</p>
Професійні (фахові) компетентності спеціальності (ПК)	ПК 1 ПК 2 ПК 3 ПК 5 ПК 9 ПК 13	<p>ПК 1. Мовно-комунікативна компетентність як здатність: забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою; формувати і розвивати мовно комунікативні уміння та навички учнів, використовувати знання іноземної мови в освітній і професійній діяльності в умовах реалізації концепції Нова українська школа.</p> <p>ПК 2. Предметно-методична компетентність як здатність: використовувати систему у теоретичних знань та практичних умінь з української мови, української літератури, зарубіжної літератури та методики їх навчання в ході вирішення професійних завдань; моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів</p>

		<p>навчання, визначених державними стандартами освіти; формувати й розвивати в здобувачів освіти ключові компетентності та наскрізні вміння, визначені державними стандартами освіти; здійснювати інтегроване навчання здобувачів освіти; добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку; розвивати критичне мислення; формувати ціннісні ставлення в здобувачів освіти в умовах реалізації концепції Нова українська школа.</p> <p>ПК 3. Інформаційно-цифрова компетентність як здатність: орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі в умовах реалізації концепції Нова українська школа.</p> <p>ПК 5. Емоційно-етична компетентність як здатність: усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу; усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.</p> <p>ПК 9. Проектувальна компетентність як здатність проектувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів.</p> <p>ПК 13. Здатність до навчання впродовж життя як здатність: здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя; взаємодіяти з колегами на засадах партнерства та підтримки, дотримуючись принципів професійної етики..</p>
Програмні результати навчання		
Знання	<p>ПРЗ 1 ПРЗ 2 ПРЗ 3 ПРЗ 8</p>	<p>ПРЗ 1. Знати психолого-педагогічні засади теорії навчання, концептуальні основи шкільної освіти в галузях українського та зарубіжного мовознавства, літературознавства, цілі і завдання навчання української мови, української літератури, зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти (на рівні основної школи); наукові основи шкільних курсів української мови, української літератури, англійської мови.</p> <p>ПРЗ 2. Знати мовні норми, стилі української літературної мови, соціокультурну ситуацію розвитку української мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності.</p> <p>ПРЗ 3. Знати провідні тенденції розвитку літературного процесу, специфіку його перебігу в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; твори української та зарубіжної класики й сучасності у взаємозв'язках з українською та світовою культурою.</p> <p>ПРЗ 8. Знати інформаційно-цифрові технології для супроводу освітнього процесу, цифрові середовища та цифрові ресурси, доцільні прийоми їх використання під час навчання української</p>

		мови, української літератури, зарубіжної літератури, правила безпеки у цифровому середовищі.
Уміння	ПРУ 2 ПРУ 3 ПРУ 11 ПРУ 12	<p>ПРУ 2. Уміти демонструвати та застосовувати знання з української мови, української літератури, зарубіжної літератури (на рівні основної школи) для формулювання та вирішення завдань різних рівнів складності в умовах впровадження концепції Нова українська школа.</p> <p>ПРУ 3. Уміти пояснювати особливості розвитку української мови та літератури, зарубіжної літератури, специфіку розвитку літературного процесу в Україні в культурному контексті; зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; аналізувати твори української та зарубіжної класики й сучасності у взаємозв'язках з українською та світовою культурою; порівнювати мовні й літературні факти, явища, узагальнювати, визначати їхні подібності й відмінності, фахово оперувати українознавчими поняттями.</p> <p>ПРУ 11. Уміти ефективно планувати, організовувати різні види позакласної роботи з української мови та літератури, зарубіжної літератури; застосовувати різноманітні підходи підготовки учнів до участі в конкурсах з предмету (на рівні основної школи).</p> <p>ПРУ 12. Уміти відшукувувати інформацію у різноманітних джерелах, аналізувати, критично оцінювати, систематизувати, узагальнювати; готувати доповіді, презентації, брати участь у дискусії.</p>
Комунікація	ПРК 2 ПРК 3	<p>ПРК 2. Здатність ефективно комунікувати, використовуючи вербальні та невербальні прийоми впливу на учнів, для досягнення навчальних цілей, організовувати ефективну комунікацію, взаємодію та рефлексію учнів у процесі навчання української мови, української літератури, зарубіжної літератури.</p> <p>ПРК 3. Здатність до продуктивного міжособистісного спілкування, ефективної взаємодії в команді у професійному колективі та з представниками інших професійних груп та батьками; здатність займати лідерську позицію в ході співпраці у команді, вести діалог, брати участь у дискусіях щодо вирішення професійних проблем, базуючись на принципах етики вчителя.</p>
Автономія і відповідальність	ПРА 3	ПРА 3. Здатність продовжувати навчання протягом життя зі значним ступенем автономії, планувати процес самонавчання та самовдосконалення в контексті неперервної фахової підготовки, використовуючи способи збереження як фізичного так і психічного здоров'я, запобігаючи професійному вигоранню.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90-100	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах
82-89	Студент володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію.
74-81	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і побунтувати його положення.
64-73	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами.
60-63	Студент знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але висновки не логічні, не послідовні
35-59	Студент намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом.

1-34	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.
------	--

Методи оцінювання

Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за системою ЄКТС та національною шкалою оцінювання. Накопичувальна бально-рейтингова система передбачає оцінювання компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою, за всі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності: активна робота на лекціях, виступ (виступ на практичних заняттях, наукових семінарах, конференціях, виховних заходах тощо), дискусія, тестування, контрольна і самостійна робота, поточний і підсумковий контроль.

Розподіл балів

Поточний контроль									Разом	Загальна сума
РОЗДІЛ 1		Розділ 2		Розділ 3		Розділ 4				
T.1	T.1.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7	T.8	T.9	36	100
Поточний контроль										
4	4	4	4	4	4	4	4	4		
Контроль самостійної роботи						ККР		ІНДЗ	39	
3	3	3	3	3	3	3	8	10		
Іспит									25	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- контрольна робота;
- тестування;
- реферат;
- індивідуальна навчально-дослідна робота;
- поточний контроль.

6. Програма навчальної дисципліни

Вступ. Французька революція XVIII ст. і зарубіжна література. Романтизм: генеза терміна, поняття «преромантизму». Романтизм як метод і літературний напрям. Проблема національної своєрідності романтизму в різних країнах Європи. Головні етапи розвитку романтизму.

Німецький романтизм. Періодизація, головні течії; романтична естетика: літературознавча теорія і творчість Ф.Шлегеля. Ієнський гурток. Творчість Ф.Гельдерліна. Гейдельберзький гурток.

Творчість Е.Т.А.Гофмана: естетичні погляди. Етапи творчості. Музика і образ музиканта; двомірність і принципи її втілення у творах Гофмана. Художня своєрідність творів Гофмана: двомірність і принципи її втілення; подвійна функція фантастики; двоплано- вість композиції, романтична іронія. Вплив Гофмана на європейські літератури.

Англійський романтизм. Історична характеристика періоду. Розвиток і періодизація англійського романтизму. Романтичний тип творчості: У.Блейк, поети «озерної школи» – Шеллі, Кітс.

Творчість Дж.Г.Байрона. Етапи життя і творчості. Еволюція героя «Паломництво Чайльд-Гарольда». «Східні поеми». Романтична поетика циклу. Творчість Бай- рона після 1816 р.: поема «Мазепа», драматургія, роман у віршах «Дон Жуан».

Творчість В.Скотта: поетична діяльність; естетичні принципи; герой і народ у романах. Скотт творець жанру історичного роману.

Французький романтизм. Історична характеристика періоду. Національна своєрідність і головні етапи розвитку.

Творчість В.Гюго: передмова до «Кромвеля» – маніфест романтизму. Драматургія і поезія. Романна творчість В.Гюго: проблематика, образна система, поетика. Місце В.Гюго в літературі XIX ст.

Жорж Санд: естетичні погляди, етапи творчості. Романна творчість: своєрідність романтичного конфлікту і образу романтичного героя.

А.Міцкевич — засновник і теоретик польського романтизму Літературно- критична діяльність Ж.Санд.

Романтизм у Польщі. Періодизація творчості. Збірка «Поезія», поеми «Дзяди», «Гражина», «Конрад Валленрод», «Пан Тадеуш», поезії «Кримські сонети». Міцкевич і Україна. Ідеї й образи Ю.Словацького.

Американський романтизм. Хронологія і періодизація, національна своєрідність і представники. В.Ірвінг – творець американської новели «Книга шкитців».

Творчість Ф.Купера. Пенталогія про Шкіряну Панчоу. Образ ідеального романтичного героя.

Творчість Е. По: проза і поезія. Естетичні принципи, мотиви і образи. Місце творчості Е. По у світовій літературі.

Н. Готорн: естетичні погляди, жанрова своєрідність творів, моральний ідеал письменника.

Творчість Г. Лонгфелло: міфи американських індіанців і поема «Пісня про Гаявату». Фольклорна основа поеми.

РЕАЛІЗМ

Історичні передумови розвитку в європейській літературі XIX ст., специфіка розвитку, ознаки, провідні жанри і герої, головні теми і проблеми.

Реалізм у літературі Франції. Політична ситуація і розвиток літератури у 30–40-ві роки XIX ст; становлення літературної критики; тема сучасності; тема революції.

Поезія Беранже: головні теми і образи пісень Беранже; еволюція творчого методу, значення пісні Беранже для сучасників.

Творчість Ф. Стендаля: філософські, політичні та естетичні погляди. «Ваніна Ваніні» як ескіз до «Червоного і чорного». Італійська тема у творчості Стендаля. Романна творчість: «Червоне і чорне», «Люсьєн Левен»; «Пармський монастир»: проблематика, новаторство у зображенні картин війни. Особливості творчого методу Стендаля.

Творчість Проспера Меріме: жанрова і стильова специфіка; інтерес до української і російської історії і літератури.

Творчість О. Бальзака: головні етапи творчого шляху; задум циклу «Людська комедія». Повість «Гобсек». Проблематика роману «Батько Горіо». Структура і зміст романів Бальзака. Бальзак і Україна.

Літературний рух у Франції 50–70-х років XIX ст.; реалізм середини століття. Творчість Г. Флобера: філософські, естетичні та політичні погляди.

«Пані Боварі» як новий тип психологічного роману; повість «Проста душа».

Німецька література. Нові тенденції в літературі 30–40-х років XIX ст. Творчість Г. Гейне: «Книга пісень»; поезія і проза в контексті суспільно-політичного розвитку країни. Новаторство Гейне.

Англійська література. Естетика класичного реалізму 30–40-х років XIX ст. Творчість Ч. Діккенса: етапи життя і творчості; «Олівер Твіст». «Домбі і син»: соціально-сатиричні романи – творчість 60-х. Значення творчості Діккенса. Творчість У. М. Теккеря: етапи творчості, еволюція реалізму і світогляду письменника; історичний роман. «Ярмарок суєти», проблема «роману без героя».

Місце і значення Теккеря.

Бельгійська література: специфіка суспільного життя середини XIX ст. і рух за національну літературу; творчість Ш. де Костера: жанрова своєрідність «Фламандських легенд».

Американська література. Творчість У. Уїтмена: ідеї і образи поезії. «Листя трави», новаторство, особливості творчого методу.

Особливості літературного процесу у XIX ст. Романтизм і реалізм як жива традиція, на яку спирається література XX ст.

ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА кінця XIX – початку XX ст. Вступ.

Особливості світобачення і літературного процесу кінця XIX – початку XX ст.

Хронологічні межі. Крах гуманізму. Ніцше і Достоєвський як ключові постаті у формуванні моделі «людина і світ» межі століть. Виникнення і сутність «декадансу», модернізм, естетична природа і визначальні риси. Головні течії модернізму.

Нереалістичні явища в літературі Західної Європи межі століть. Символізм. Філософські засади та естетичні принципи символізму. Поняття про символ. Творчість

П.Верлена. Аналіз поетичних збірок «Сатурналії», «Вишукані свята», «Добра пісня». «Романси без слів» та їх місце у творчому доробку поета, «поетичне мистецтво» – маніфест творчості Верлена. Особливості поетики творів Верлена.

Імпресіонізм. Поезії А.Рембо. Провідні мотиви ранньої творчості («Шукачки вошей», «Мої мандрі», «Коваль» та ін.). Символістська поетика вірша «П'яний корабель», образ ліричного героя. Новаційні художні принципи в сонеті «Голосівки» та збірці «Осяяння». Теорія яснобачення А.Рембо і модель розвитку європейського символізму.

Натуралізм. Естетична основа, філософські засади, головні принципи. Е.Золя як теоретик і практик натуралізму. Структура циклу «Ругон-Маккари», проблематика, поетика (проблема творчого методу, розробка нових художніх прийомів). Провідні теми і проблеми роману «Жерміналь».

Естетизм. Естетизм як концепція творчості і філософія життя О.Вайльда. Теорія естетизму («Занепад брехні», «Пензель, перо і отрута», передмова до «Портрету Доріана Грея»). Естетичні принципи Вайльда у романі «Портрет Доріана Грея», їх відбиття у казках Вайльда («Щасливий принц», «Соловейко і троянда») та драматургії («Соломія»). Нове розуміння прекрасного, сутність творчості і роль митця у «Тюремній сповіді» Вайльда («Із безодні»).

Неоромантизм. Визначальні риси. Тенденції неоромантизму в англійській літературі межі століть: у пригодницькому романі Р. Л. Стівенсона («Острів скарбів», «Чорна стріла»); науково-фантастичній повісті Стівенсона і А.Конан-Дойля; детективному жанрі

А. Конан-Дойля (цикл творів про Шерлока Холмса); соціальному романі Е. Л. Войніч («Овід»), анімалістських оповіданнях і творах для дітей Д. Р. Кіплінга («Книга джунглів», «Друга книга джунглів», «Просто казки для маленьких дітей»).

Критичний реалізм, його своєрідність та характерні риси.

Соціально-психологічне спрямування у західноєвропейському реалізмі межі століть. Творчість Гі де Мопассана. Художня своєрідність та тематичне розмаїття новел Мопассана («Пампушка», «Стара Соваж», «Мати потвор», «Місячне сяйво» та ін.). Соціально-психологічний роман Мопассана.

Проблематика романів «Життя», «Любий друг». Проблема творчого методу.

«Роман-трагедія» Томаса Гарді. Циклізація романів. Головні теми і мотиви «Романів характерів і середовища». Категорія трагічного і психологізм у розкритті характерів роману «Тесе із роду д'Ербервілів».

Творчість Марка Твена. Гумор Твена, зв'язок з національною традицією і фольклором (збірка «Славнозвісна жаба-стрибунка із Калаверасу»). Соціально-психологічний роман «Про поганого хлопчика» («Пригоди Тома Сойсера», «Пригоди Гекельберрі Фінна»): проблематика, система образів, модель світу, художні особливості.

Драматургія межі століть. Символістська драма М.Метерлінка. «Театр мовчання». Проблематика п'єс «Сліпі», «Там, усередині». Філософська казка «Синій птах», символіка, казкова умовність твору, система образів. Художня своєрідність п'єс Метерлінка.

Тема 4. Вальтер Скотт — засновник жанру історичного роману <ul style="list-style-type: none"> Життєвий шлях В.Скотта. Жанр історичного роману, його ознаки та особливості. Широка панорама життя Середньовічної Англії в історичних романах письменника: «Роб Рой», «Уверлі», «Квентін Дорвард» 	20	4	4	2	10						
Разом за розділом 2	38	8	8	2	20						
РОЗДІЛ 3. ФРАНЦУЗЬКИЙ РОМАНТИЗМ											
Тема 5. Французький романтизм. В.Гюго <ul style="list-style-type: none"> Розвиток романтичної літератури Франції XIX ст. В.Гюго — видатний французький письменник-романтик. Особливості романтизму і новаторство В.Гюго. Романна творчість В.Гюго: «Людина, яка сміється», «93», «Знедолені» 	18	4	4		10						
Тема 6. Жорж Санд — письменниця-феміністка <ul style="list-style-type: none"> Життєвий шлях Жорж Санд. Витоки феміністичної теорії. Роман «Індіана» — літературний дебют французької письменниці. Образ сильної і незалежної жінки в діалогії «Консуело», «Графиня Рудольштадт» 	18	4	4		10						
Разом за розділом 3	36	8	8		20						
РОЗДІЛ 4. АМЕРИКАНСЬКИЙ І ПОЛЬСЬКИЙ РОМАНТИЗМ											
Тема 7. Американський романтизм. В. Ірвінг. Ф.Купер. Н.Готорн. <ul style="list-style-type: none"> Загальна характеристика американського романтизму. Життєвий шлях В.Ірвінга. Новелістика американського письменника. Ф.Купер — майстер пригодницького роману. Міф і художня творчість Н.Готорна. Проблеми духовності і моралі у романі «Червона літера»	18	2	4		6						
Тема 8. Детективна література. Е.По. А.Конан-Дойль. <ul style="list-style-type: none"> Е.По — засновник детективного жанру. Поняття про детектив: ознаки, структура, правила, види. Особливості інтелектуального детективу. Ідейно-художній аналіз новел Е.По: «Червоний кіт», «Провалля і маятник», «Лігея», «Червона смерть», «Окуляри». А.Конан-Дойль — послідовник 	18	2	4		6						

Е.По.□ • Детективні твори письменника. Їх загальна характеристика□											
Тема 9. Польський романтизм. Адам Міцкевич. • Історичні умови виникнення польського романтизму. • Життєвий і творчий шлях поета. • Створення романтичного автопортрета у збірці «Кримські сонети». Образи природи Криму	14	2	2		12						
Разом за розділом 4	50	6	10		34						
Усього	150	30	34	2	84						

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Естетика і поетика романтизму	4	
2	Німецький романтизм. Е. Т. А. Гофман, Г.Гейне.	4	
3	Англійський романтизм. Дж. Г. Байрон, П.Б.Шеллі.	4	
4	Вальтер Скотт — засновник жанру історичного роману	4	
5	Французький романтизм. В.Гюго	4	
6	Жорж Санд — письменниця-феміністка	4	
7	Американський романтизм. В. Ірвінг. Ф.Купер. Н.Готорн	2	
8	Детективна література. Е.По. А.Конан-Дойль	2	
9	Польський романтизм. Адам Міцкевич.	2	
Разом		30	

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Естетика і поетика романтизму	4	
2	Німецький романтизм. Е. Т. А. Гофман, Г.Гейне.	4	
3	Англійський романтизм. Дж. Г. Байрон, П.Б.Шеллі.	4	
4	Вальтер Скотт — засновник жанру історичного роману	4	
5	Французький романтизм. В.Гюго	4	

6	Жорж Санд — письменниця-феміністка	4	
7	Американський романтизм. В. Ірвінг. Ф.Купер. Н.Готорн	4	
8	Детективна література. Е.По. А.Конан-Дойль	4	
9	Польський романтизм. Адам Міцкевич.	2	
Разом		34	

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Естетика і поетика романтизму	10	
2	Німецький романтизм. Е. Т. А. Гофман, Г.Гейне.	10	
3	Англійський романтизм. Дж. Г. Байрон, П.Б.Шеллі.	10	
4	Вальтер Скотт — засновник жанру історичного роману	10	
5	Французький романтизм. В.Гюго	10	
6	Жорж Санд — письменниця-феміністка	10	
7	Американський романтизм. В. Ірвінг. Ф.Купер. Н.Готорн	6	
8	Детективна література. Е.По. А.Конан-Дойль	6	
9	Польський романтизм. Адам Міцкевич.	12	
Разом		84	

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні

Методичне забезпечення

1. Вечірко Р. М., Семашко О. М., Олефіренко В. В. та ін. Українська та зарубіжна культура. Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни Київ : КНЕУ, 2003.
2. Закович М. М. , Зязюн І. А., Семашко О. М. , Безвершук Ж. О. Культурологія: українська та зарубіжна культура. Навчальний посібник. Київ. : Знання, 2006.
3. Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура : курс лекцій. Київ : ЦУЛ, 2003.
4. Шалагінов Б. Б. Зарубіжна література від античності до початку XIX століття. Історико-естетичний нарис : навчальний посібник. Київ : КМ Академія, 2004.

Рекомендована література Базова Підручники

1. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури: підручник / за наук. ред. О. Галича. 2-е вид. Київ, 2006. 488 с.

Допоміжна

1. Колесникова Л. В. Художній час як проблема онтології мистецтва : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філос. наук : спец. 09.00.08 – «Естетика» Київ, 2003.
2. Наливайко Д.С. , Шахова К.О. Зарубіжна література XIX сторіччя. Доба романтизму. К., 1997.

3. Коломієць Н. Є., Яременко Н. В. Культурологічна компетенція в контексті фахової підготовки вчителя зарубіжної літератури. Наукові записки. Серія: Філологічні науки. Кропивницький : Видавництво «Код». № 2020. 187.С. 666-670.
4. Черній А. М. Релігієзнавство. Посібник Київ: Академвидав, 2003.

Інформаційні ресурси

1. Інтернет-ресурси: Дж. Г. Байрон.
URL: <https://www.ukrplib.com.ua/bio-zl/printit.php?tid=4229> Жорж Санд. Повні тексти творів.
URL: <https://www.ukrplib.com.ua/world/author.php?id=358>
2. А. Міцкевич. Повні тексти творів.
URL: <https://www.ukrplib.com.ua/world/author.php?id=100>

ПЕРЕЛІК ХУДОЖНІХ ТЕКСТІВ

- Байрон Дж. «Паломництво Чайльд Гарольда». «Дон Жуан». Цикл «Східні поеми».
- Бальзак О. «Батько Горіо», «Гобсек», «Шагренева шкіра», «Тридцятилітня жінка».
- Бодлер Ш. «Квіти зла».
- Гейне Г. «Книга пісень».
- Готорн Н. «Червона літера». «Золото царя Мідаса».
- Гофман Г. «Малюк Цахес на прізвисько Ціннобер», «Золотий горнець», «Життєва філософія кота Мурра».
- Гюго В. «Собор Паризької Богоматері», «Людина, що сміється», «93», «Знедолені».
- Гі де Мопассан «Пампушка», «Життя», «Любий друг», «Мадемуазель Фі-Фі», «Симонів батько», «Могильниця».
- Діккенс Ч. «Домбі і син». «Різдвяна пісня у прозі». «Пригоди Олівера Твіста». «Великі сподівання».
- Ірвінг В. Новели.
- Конан-Дойль А. «Собака Баскервілів». Оповідання.
- Купер Ф. «Звіробій», «Слідопит», «Останній з могікан».
- Меріме П. «Кармен», «Таманго».
- Міцкевич А. «Кримські сонети».
- По Едгар. «Вбивство на вулиці Морг», «Викрадений лист», «Золотий жук», «Таємниця Марі Роже».
- Санд Ж. «Консуело», «Індіана».
- Скотт В. «Айвенго», «Роб Рой»
- Стендаль Ф. «Червоне і чорне», «Ваніна Ваніні», «Арманс».
- Теккерей В. «Ярмарок суєти». Уїтмен У.
«Листя трави».
- Флобер Г. «Пані Боварі», «Виховання почуттів».
- Е.Золя «Жерміналь», «Череве Парижу», «Пастка», «Жіноче щастя».
- Ш.Бодлер Поезії зі збірки «Квіти зла» («Альбатрос», «Гімн красі», «Каїн і Авель», «Падаць»).
- Моріс Метерлінк «Синій птах».

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна Конспекти лекцій. Методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи. Контрольні завдання для проведення проміжного контролю.